

USTROJE MAJĄTKOWE MAŁŻEŃSKIE, PODZIAŁ MAJĄTKU WSPÓLNEGO PO USTANIU WSPÓLNOŚCI MAJĄTKOWEJ

Konspekt ćwiczeń dla I roku aplikacji radcowskiej (OIRP Katowice)

- z dnia 8.01 oraz 5.03 (grupa C)
- z dnia 15.01 oraz 29.01 (grupa A)
- z dnia 22.01 oraz 19.02 (grupa B)
- z dnia 22.01 oraz 19.02 (grupa D)
- z dnia 29.01 oraz 5.03 (grupa E)

Źródła prawa:

art. 31-54 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy
art. 680[1] z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny¹
art. 565-567[1] ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego
(dalej: k.p.c.)
art. 743[1], 776[1], 787-787[2], 822, 840 § 1 pkt 3, 845, 891, 910, 923[1] k.p.c.
art. 29 § 1 w zw. z art. 26 oraz art. 110 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r.
Ordynacja podatkowa
art. 28 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy
art. 567 § 3, 618 § 2, 686, 688 k.p.c.

Plan zajęć:

- I. Wprowadzenie. Pojęcie i rodzaje majątkowych ustrojów majątkowych.
- II. Wspólność ustawowa – skład majątku wspólnego. Skład majątku osobistego.

---

¹ 1. Małżonkowie są najemcami lokalu bez względu na istniejące między nimi stosunki majątkowe, jeżeli nawiązanie stosunku najmu lokalu mającego służyć zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych założonej przez nich rodziny nastąpiło w czasie trwania małżeństwa. Jeżeli między małżonkami istnieje rozdzielnosc majątkowa albo rozdzielnosc majątkowa z wyrównaniem dorobków do wspólności najmu stosuje się odpowiednio przepisy o wspólności ustawowej. § 2. Ustanie wspólności majątkowej w czasie trwania małżeństwa nie powoduje ustania wspólności najmu lokalu mającego służyć zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych rodziny. Sąd, stosując odpowiednio przepisy o ustanowieniu w wyroku rozdzielnosci majątkowej, może z ważnych powodów na żądanie jednego z małżonków znieść wspólność najmu lokalu.

Wybór zagadnień (na tle orzecznictwa):

- Rozstrzygnięcie wątpliwości „na korzyść majątku wspólnego” – zob. postanowienie SN z 27.11.2020r., I CSK 774/18²; podobnie postanowienie SN z 20.10.2022r., II CSKP 219/22; postanowienie SN z 26.01.2024 r., II CSKP 871/22; a inne domniemania – zob. np. postanowienie SN z 16.10.1997r., I CKU 130/97³ oraz postanowienie SN z 17.10.2003r., IV CK 283/02⁴
- Powództwo z art. 189 k.p.c. „ścieżką” do rozstrzygnięcia sporów w trakcie trwania wspólności – zob. wyrok SN z 20.08.1998 r., III CKN 332/98⁵
- Sposób rozumienia pojęcia „nabycie przez darowiznę” – zob. postanowienie SN z 30.06.2021r., III CSK 31/21⁶; podobnie: uchwała SN z 21.06. 2023 r., III CZP 106/22
- Przynależność praw udziałowych w spółkach, w tym zwłaszcza w spółkach kapitałowych – zob. uchwała SN z 7.07.2016r., III CZP 32/16⁷; podobnie: postanowienie SN z 15.09.2023r., I CSK 4537/22
- Przynależność środków pozyskanych w wyniku kredytu zaciągniętego przez jednego z małżonków - wyrok SA w Gdańsku z 22.02.2022 r., I ACa 818/21⁸

---

² Artykuł 33 k.r.o. wyraża regułę numerus clausus składników majątków osobistych małżonków. Wynika z niej, że do tych majątków mogą przynależeć jedynie te przedmioty, które zostały wyraźnie wymienione w tym artykule. Pozostałe składniki majątkowe wchodzi w skład majątku wspólnego (art. 31 k.r.o.), a wszelkie wątpliwości dotyczące przynależności danego przedmiotu do majątku wspólnego albo majątków osobistych należy rozstrzygnąć na korzyść majątku wspólnego.

³ W sytuacji gdy nieruchomości nabyta została w czasie trwania związku małżeńskiego, a małżonkowie pozostają we wspólności majątkowej, zasadą jest, że wchodzi ona do majątku wspólnego (art. 32 § 1 k.r. i o.). Odstępstwa od zasady sformułowanej w art. 32 § 1 k.r. i o. nie może uzasadniać jedynie okoliczność, że stroną umowy był tylko jeden z małżonków, a także okoliczność, że tylko jeden z małżonków ujawniony został w księdze wieczystej. Wyjątki wyliczone zostały bowiem wyczerpująco w art. 33 k.r. i o.

⁴ Z domniemania zgodności z prawdą nie korzystają [...] inne, zawarte w akcie notarialnym - zgodnie z wolą stron - stwierdzenia, np. oświadczenia wiedzy. Będące oświadczeniem wiedzy, oświadczenie jednego z małżonków o przynależności nabywanego prawa do jego majątku odrębnego, nie uzyskuje mocy dowodowej należnej dokumentom urzędowym przez fakt złożenia go przed notariuszem i zamieszczenia w akcie notarialnym, a co za tym idzie nie może być uznane za wystarczające dla stwierdzenia, że objęte czynnością prawo majątkowe weszło do tego majątku.

⁵ 1. W czasie trwania wspólności majątkowej małżeńskiej, w razie sporu między małżonkami co do przynależności określonego przedmiotu majątkowego do majątku wspólnego, dopuszczalne jest powództwo o ustalenie (art. 189 k.p.c.), że przedmiot ten należy do tego majątku. 2. Interes w żądaniu ustalenia należy rozumieć jako potrzebę prawną, wynikającą z sytuacji prawnej, w jakiej znajduje się powód. Jeżeli z prawa przedmiotowego nie wynika, że ma on potrzebę ustalenia, wyrok ustalający jest zbyteczny. Wydanie wyroku ustalającego ma sens wtedy, gdy powstała sytuacja grożąca naruszeniem stosunku prawnego lub powstała wątpliwość co do jego istnienia.

⁶ Umowa przekazania gospodarstwa rolnego następcy zawarta na podstawie ustawy z 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin jest odrębną umową nazwaną, do której nie stosuje się, nawet w drodze analogii, przepisów dotyczących darowizny, w związku z czym uznaje się, iż gospodarstwo rolne przekazane na podstawie tej ustawy następcy pozostającemu w ustroju wspólności majątkowej wchodzi w skład majątku wspólnego małżonków.

⁷ Jeżeli wkład wniesiony do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością należy do majątku wspólnego wspólnika i jego małżonka, również udział w spółce objęty przez wspólnika wchodzi w skład tego majątku.

⁸ O ile zaciągnięcie kredytu w czasie wspólności majątkowej tylko przez jednego małżonka (niezależnie od tego, czy za zgodą, czy bez zgody drugiego małżonka) powoduje, że stroną umowy kredytu z bankiem (jako osobą trzecią wobec małżonków) staje się wyłącznie ten małżonek, który zawarł umowę kredytu, to w zakresie relacji majątkowych między małżonkami przedmiot kredytu (środki pieniężne) - z

- Status nagród wypłacanych sportowcom – zob. wyrok SN z 23.05.2013r., I CSK 515/12⁹– zob. jednak krytyczne glosy M. Zuchowicz, Palestra 2014, nr 7-8, s. 162 i nast. oraz A. Lutkiewicz, OSP 2014, nr 12, s. 118 i nast.
- Rozumienie zasady surogacji (surogacja przedmiotowa, wartościowa czy ułamkowa?) – zob. zwłaszcza uchwała SN z 19.10.2018r., III CZP 45/18¹⁰; podobnie postanowienie SN z 29.10.2019r., IV CSK 133/19

III. Charakter prawny wspólności majątkowej. Wybór zagadnień (na tle orzecznictwa):

- Kwestia dopuszczalności przesunięć majątkowych między majątkiem wspólnym a majątkami osobistymi – zob. zwłaszcza uchwała SN z 16.01.1964r., III CO 64/63¹¹; podobnie uchwała 7 s. SN z 10.04.1991r., III CZP 76/90; uchwała SN z 19.12.1991r., III CZP 133/91; ostatnio np. uchwała SN z 23.02.2018r., III CZP 103/17¹²
- Kwestia dopuszczalności objęcia przedmiotem należącym do majątku wspólnego zapisem windykacyjnym - zob. uchwała SN z 18.07.2012r., III CZP 46/12¹³

IV. Zarząd majątkiem wspólnym małżonków. Ewentualne żądanie pozbawienia małżonka prawa samodzielnego zarządzania.

V. Odpowiedzialność majątkiem wspólnym za zobowiązania jednego z małżonków – aspekty materialno-prawne i proceduralne.

---

chwilą jego wypłacenia - nie wchodzi do majątku osobistego kredytobiorcy, lecz zgodnie z ogólną zasadą, wynikającą z art. 31 § 1 k.r. i o., wchodzi bezpośrednio do majątku wspólnego obojga małżonków jako składnik majątkowy nabyty w czasie wspólności (bez względu na to, czy został nabyty przez jednego, czy przez oboje małżonków).

⁹ Nagroda wypłacona sportowcowi w ramach tzw. umowy sponsorskiej za zdobycie medalu olimpijskiego stanowi jego majątek osobisty.

¹⁰ Rzecz nabyta w trakcie trwania małżeństwa, w którym obowiązuje ustawowa wspólność majątkowa, w części ze środków pochodzących z majątku osobistego jednego z małżonków, a w części z ich majątku wspólnego, wchodzi do majątku osobistego małżonka i do majątku wspólnego małżonków w udziałach odpowiadających stosunkowi środków przeznaczonych z tych majątków na jej nabycie, chyba że świadczenie z majątku osobistego lub majątku wspólnego przekazane na nabycie rzeczy miało charakter nakładu, odpowiednio, na majątek wspólny lub osobisty.

¹¹ 1. Małżonek może w czasie trwania wspólności majątkowej rozporządzić na rzecz drugiego małżonka przedmiotem należącym do wspólnego majątku. 2. Rozporządzenie takie nie stanowi majątkowej umowy małżeńskiej; do jego ważności wystarczy zachowanie formy przepisanej dla danej czynności prawnej.

¹² Umowa małżonków o częściowym podziale majątku wspólnego, zawarta przed ustanowieniem przez sąd rozdzielności majątkowej z dniem poprzedzającym zawarcie tej umowy (art. 52 § 2 k.r.o.), jest ważna.

¹³ Zapisem windykacyjnym mogą być objęte przedmioty majątkowe wymienione w art. 9811 § 2 k.c. należące do majątku wspólnego małżonków pozostających w ustroju wspólności ustawowej.

- Status małżonka jako współdłużnika – zob. uchwała SN z 8.11.2019 r., III CZP 36/19¹⁴ oraz uchwała SN z 11.04.2019 r., III CZP 106/18¹⁵

VI. Wielkość udziałów małżonków w majątku wspólnym.

- Żądanie ustalenia nierównych udziałów - zob. np. postanowienie SN z 27.02.2023 r., I CSK 3595/22¹⁶
- „Przesłanka i algorytm” – zob. postanowienie SN z 14.03.2024 r., I CSK 6523/22¹⁷
- Rozumienie pojęcia „ważne powody” – zob. np. postanowienie SN z 16.11.2023 r., II CSKP 1401/22¹⁸; postanowienie SN z 18.12.2024 r., I CSK 147/24¹⁹

VII. Rozliczenia z tytułu wydatków i nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty i na odwrót.

---

¹⁴ Małżonek dłużnika osobistego jest - na podstawie art. 41 k.r.o. - dłużnikiem ponoszącym wobec wierzyciela odpowiedzialność ograniczoną do składników majątku wspólnego małżonków.

¹⁵ Prawo wierzyciela do zaspokojenia się z majątku wspólnego małżonków na podstawie art. 41 § 1 k.r.o. może zostać zrealizowane także przez wniesienie powództwa przeciwko małżonkowi dłużnika o zobowiązanie do spełnienia świadczenia wynikającego z czynności prawnej, której stroną małżonek dłużnika nie był, niezależnie od tego, czy świadczenie to objęte jest tytułem egzekucyjnym wydanym uprzednio przeciwko samemu dłużnikowi (art. 787 k.p.c.).

¹⁶ Wykazanie, że za rozstrzygnięciem przemawiają ważne powody, stanowi konieczną przesłankę dopuszczalności ustalenia nierównych udziałów, oceniane przez wzgląd na zasady współżycia społecznego. Jest to możliwe wówczas, gdy zostanie ustalone, że otrzymanie przez jednego z małżonków korzyści z tej części majątku wspólnego, do której powstania on się nie przyczynił, pozostawałoby w sprzeczności z tymi zasadami. Nie jest możliwe zdefiniowanie pojęcia "ważnych powodów"; o tym w konkretnej sprawie decyduje całokształt okoliczności.

¹⁷ Artykuł 43 § 2 k.r.o. formułuje dwie przesłanki ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym, które muszą wystąpić łącznie i które pozostają do siebie w takim wzajemnym stosunku, że żadne "ważne powody" nie stanowią podstawy takiego orzeczenia, jeżeli stopień przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego jest równy, a jednocześnie - nawet różny stopień przyczynienia się małżonków do powstania tego majątku nie stanowi podstawy ustalenia nierównych udziałów, jeżeli nie przemawiają za tym "ważne powody". Innymi słowy, wyróżnienie przez ustawodawcę tych dwu przesłanek sprawia, że sam nierówny stopień przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego nie może być uznany za ważny powód w rozumieniu komentowanego przepisu.

¹⁸ Wina w rozkładzie pożycia polegającą na zdradzie małżonka może stanowić ważny powód w rozumieniu art. 43 § 2 k.r.o.

¹⁹ Ważnymi powodami w rozumieniu art. 43 § 2 k.r.o. są takie okoliczności, które oceniane z punktu widzenia zasad współżycia społecznego sprzeciwiają się przyznaniu jednemu z małżonków korzyści z tej części majątku wspólnego, do powstania której ten małżonek się nie przyczynił. Ważnym powodem może być zatem długotrwała separacja małżonków, podczas której, za ich obopólnym porozumieniem, każdy z nich gospodarował samodzielnie [...] Fakt pozostawania małżonków w separacji nie jest samodzielnie wystarczająco "ważnym powodem" uwzględnienia wniosku o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym, zwłaszcza gdy spowodował ją (zawinił) małżonek występujący z takim żądaniem.

- Sposób rozliczenia nakładów – zob. postanowienie SN z 22.05.2024 r., I CSK 1672/23²⁰

VIII. Umowa majątkowa małżeńska – forma i rodzaje. Ograniczenia dla rozszerzenia wspólności i skuteczności takiego rozszerzenia wobec wierzycieli.

- Umowa majątkowa małżeńska a przesunięcia majątkowe między majątkiem wspólnym i majątkami osobistymi – zob. np. uchwałę SN z 16.01.1964 r., III CO 64/63²¹; uchwałę SN (7) z 10.04.1991 r., III CZP 76/90²²; uchwałę SN z 19.12.1991 r., III CZP 133/91²³

IX. Ustrój rozdzielności majątkowej z wyrównaniem dorobków. Dorobek. Żądanie wyrównania dorobków²⁴

---

²⁰ Przy rozliczaniu nakładów poczynionych z majątku osobistego na majątek wspólny należy ustalić stosunek ułamkowy tych nakładów do wartości rynkowej rzeczy należącej do majątku wspólnego z chwili jej nabycia (lub wytworzenia), a następnie odnieść tę wielkość do wartości z daty podziału. Wpłata na wkład mieszkaniowy, z uiszczeniem którego związany był przydział mieszkania spółdzielczego, do którego prawo wchodzi w skład majątku wspólnego małżonków, dokonana przez jedno z małżonków ze środków stanowiących majątek osobisty - stanowi nakład z tego majątku na majątek wspólny. Przy podziale majątku wspólnego jedno z małżonków, które poczyniło ten nakład, może się domagać jego zwrotu (art. 45 § 1 i 2 k.r.o.). Roszczenie o zwrot nakładu jest roszczeniem o zwrot jego wartości. Chodzi tu o wartość nie w chwili dokonywania nakładu, ale w chwili orzekania o zwrocie nakładu.

²¹ Kodeks rodzinny zalicza do majątkowych umów małżeńskich tylko takie umowy, których treść zmierza do zmiany w samym systemie stosunków majątkowych między małżonkami co do zakresu wspólności lub sposobu zarządu wspólnym majątkiem, a więc które dotyczą zasad funkcjonowania wspólności majątkowej w stosunku do wszystkich lub określonych kategorii przedmiotów majątkowych, a nie tylko co do jednego lub poszczególnych przedmiotów. Czynność prawna, której treść sprowadza się do przeniesienia na rzecz drugiego małżonka uprawnień z tytułu wspólności ustawowej do poszczególnego przedmiotu objętego taką wspólnością, nie jest zatem majątkową umową małżeńską

²² Rozporządzenie przez małżonka przedmiotem wchodzącym w skład majątku wspólnego na rzecz majątku odrębnego drugiego z małżonków, w czasie trwania wspólności majątkowej, nie może być traktowane jako umowa majątkowa małżeńska w znaczeniu użytym w art. 47–51 k.r.o. Odnosi się ono bowiem do konkretnego, indywidualnie oznaczonego przedmiotu (przedmiotów) majątku wspólnego i nie znaczy, że w przyszłości przedmioty majątkowe tego samego rodzaju mają należeć do majątku odrębnego. Celem zaś umowy majątkowej małżeńskiej jest ustalenie zasad, według których kształtować się mają wzajemne stosunki majątkowe małżonków, a więc uregulowanie – w granicach dozwolonych przez prawo – istnienia i zakresu wspólności majątkowej (art. 47 § 1 k.r.o.).

²³ Niepodobna [...] podzielić poglądu, jakoby dla ważności czynności mającej za przedmiot przesunięcia składnika majątku wspólnego do majątku odrębnego małżonkowie musieli i mogli się uciekać do przewidzianej art. 47 § 1 k.r.o. małżeńskiej umowy majątkowej, gdyż przedmiotem jej jest modyfikacja ustawowej wspólności, a nie rozporządzenie składnikiem majątku tą wspólnością objętego”.

²⁴ *Ustawodawca prawno-bankowy zupełnie nie dostrzegł nowego (wprowadzonego ustawą o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw z dnia 17 czerwca 2004 r.) ustroju majątkowego rozdzielności majątkowej z wyrównaniem dorobków (art. 41 § 1 oraz art. 51[2] i nast. k.r.o.). W ewentualnym procesie o wyrównanie dorobków (art. 51[4] k.r.o.) informacje o stanie bankowych oszczędności pozwanego małżonka pozostają poza jakąkolwiek kontrolą sądu, który nie będzie mieć żadnych instrumentów, by ustalić cały dorobek, korzystającego z usług banków małżonka*

X. Przymusowy ustrój majątkowy. Wybór zagadnień:

- Ustanowienie rozdzielności majątkowej na żądanie jednego z małżonków „z ważnych powodów”; retroaktywne skutki ustanowienia rozdzielności majątkowej – zob. np. postanowienie SN z 18.12.2019 r., I CSK 360/19²⁵; podobnie postanowienie SN z 30.09.2022r., I CSK 2802/22
- Ustanowienie rozdzielności majątkowej na żądanie wierzyciela jednego z małżonków

XI. Postępowanie o podział majątku wspólnego.

- Przedmiot postępowania o podział majątku wspólnego – zob. np. postanowienie SN z 26.02.2020 r., V CSK 370/18²⁶; uchwała 7s SN z 27.02.2019r., III CZP 30/18²⁷
- Znaczenie wartości obciążenia hipotecznego nieruchomości w sprawach o podział majątku wspólnego – kwestia sporna; aktualnie: zob. uchwała SN z 28.03.2019r., III CZP 21/18²⁸; podobnie np. uchwała SN z 25.07.2019r., III CZP 14/19; postanowienie SN z 29.03.2023r.

(art. 51[3] § 1 k.r.o.) (G. Gorczyński, Sąd cywilny a tajemnica bankowa – uwagi na tle uchwały Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006 r., Prawo Bankowe 2007, nr 12, s. 59).

²⁵ Przyczynami, o których mowa w art. 52 § 2 zd. drugie k.r.o., uzasadniającymi wsteczne ustanowienie rozdzielności majątkowej są tylko takie wypadki, w których z powodu separacji faktycznej niemożliwe staje się współdziałanie małżonków w zarządzie majątkiem wspólnym, przy czym ocena w każdym wypadku powinna obejmować także interes rodziny i wierzycieli, oraz wskazówkę, że chodzi o wypadki wyjątkowe, co jednoznacznie wskazuje na potrzebę ostrożnego i bardzo rozważnego korzystania z tej możliwości przez sądy

²⁶ W postępowaniu o podział majątku wspólnego byłych małżonków sąd pierwszej instancji ustala skład i wartości majątku wspólnego (art. 46 k.r.o. w zw. z art. 567 w zw. z art. 684 k.p.c.), ustala udziały stron w majątku wspólnym (art. 43 k.r.o.), rozlicza nakłady i wydatki poczynione z poszczególnych mas majątkowych oraz spłacone długi, co dotyczy okresu istnienia wspólności ustawowej (art. 45 k.r.o.) oraz rozstrzyga o innych roszczeniach między małżonkami związanych z majątkiem wspólnym, powstałych w okresie po ustaniu wspólności ustawowej a przed dniem podziału majątku wspólnego (art. 686 k.p.c. w związku z art. 46 k.r.o.). Przedmiotem podziału są przedmioty majątkowe, które były objęte wspólnością w chwili jej ustania i które nadal znajdują się w majątku małżonków jako objęte ich współuprawnieniem w częściach ułamkowych. Każde z małżonków może jednak żądać rozliczenia z tytułu nieuzasadnionego zbycia lub wydatkowania albo roztrwonienia przez jednego z nich, bez wiedzy lub zgody drugiego, składników majątku wspólnego w czasie trwania ustroju wspólności majątkowej. Roszczenie takie ma charakter odszkodowawczy i znajduje podstawę ogólną w art. 415 k.c. Jeśli środki wchodzące w skład majątku wspólnego zostały zużyte na wydatki lub nakłady na majątek osobisty małżonka, podlegają one rozliczeniu na podstawie art. 45 § 1 k.r.o. Jeżeli środki finansowe stanowiące składnik majątku wspólnego zostały przeznaczone na własne, usprawiedliwione potrzeby związane z utrzymaniem jednego z małżonków, to w tym usprawiedliwionym zakresie nie ma podstawy do konstruowania odpowiedzialności odszkodowawczej między małżonkami.

²⁷ Artykuł 618 § 3 k.p.c. nie wyłącza dochodzenia między małżonkami roszczenia o zwrot kwoty zobowiązania zabezpieczonego hipoteką, spłaconego przez jednego z nich po uprawomocnieniu się postanowienia o podziale majątku wspólnego.

²⁸ W sprawie o podział majątku wspólnego małżonków, obejmującego nieruchomości obciążoną hipoteką zabezpieczającą udzielony małżonkom kredyt bankowy, sąd - przydzielając tę nieruchomości na własność jednego z małżonków - ustala jej wartość, jeżeli nie przemawiają przeciwko temu ważne względy, z pominięciem wartości obciążenia hipotecznego.

- Udziały lub akcje jako podlegające podziałowi składniki majątku wspólnego – zob. postanowienie SN z 31.01.2013 r., II CSK 349/12²⁹; postanowienie SN z 16.03.2018 r., IV CSK 105/17³⁰; uchwała SN z 6.10.2022 r., III CZP 109/22³¹.

XII. Konsekwencje nie-prawnorodzinnego charakteru pewnych relacji

- potencjalne konsekwencje zerwania zaręczyn – zob. orz. SN z 15.07.1953 r., II C 687/53³²
- rozliczenia, będące następstwem zerwania „nieformalnego związku” – zob. wyrok SN z 12.01.2006 r., II CK 342/05³³

---

²⁹ Należące do majątku wspólnego udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością co do zasady mogą być podzielone pomiędzy byłych małżonków, a więc także przypaść temu z współuprawnionych, który nie był współnikiem. Przeszkodą do dokonania takiego podziału byłoby jedynie zawarcie w umowie spółki przewidzianego w art. 1831 k.s.h. zastrzeżenia ograniczającego lub wyłączającego wstąpienie do tej spółki współmałżonka współnika w przypadku, gdy udziały są objęte wspólnością majątkową.

³⁰ Dokonując podziału majątku, który był objęty wspólnością ustawową, sąd może przyznać należące do tego majątku udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością byłemu małżonkowi niebędącemu współnikiem tylko za jego zgodą.

³¹ Ustanowienie prawomocnym wyrokiem sądu rozdzielenia majątkowej małżeńskiej między małżonkami pozostającymi w ustroju ustawowej wspólności majątkowej nie powoduje, że współmałżonek akcjonariusza, który samodzielnie objął lub nabył akcje imienne wchodzące w skład tej wspólności, może wykonywać związane z nimi prawa korporacyjne.

³² lekkomyślne spowodowanie kosztów niedoszłego ostatecznie do skutku przyjęcia weselnego stanowi podstawę żądania stosownego odszkodowania od osoby zrywającej przyrzeczenie małżeństwa

³³ Istnieje możliwość odzyskania podarowanych w trakcie trwania nieformalnego związku pieniędzy i przedmiotów wartościowych. Partner musi jednak udowodnić, że druga osoba dawała mu podstawy do stwierdzenia, iż związek będzie trwał dłużej